

KUUMA KUNNAT

KEHITYS- JA YMPÄRISTÖKUVA

Ehdotus 24.10.2006

SUUNNITTELUKESKUS OY

24.10.2006

SISÄLTÖ

JOHDANTO	3
HANKKEEN TAUSTA	3
SUUNNITTELUALUE	3
TAVOITTEET	3
PROSESSI	4
MAANKÄYTÖN KEHITYSKUVAEHDOTUS	6
STRATEGISET TAVOITTEET	6
KEHITYSKUVA JA SEN KESKEISET VAIKUTUKSET	11
VISIOKARTTA 2030 +	14
SUOSITUKSET JATKOTOIMENPITEIKSI.....	16
LIITTEET	16
LIITE 1. KEHITYSKUVA-KARTTA	16
LIITE 2. LIIKENNE-KARTTA	16
LIITE 3. VISIO 2030 +- KARTTA	16

24.10.2006

JOHDANTO

Hankkeen tausta

KUUMA –kuntien tavoitteena on kehittää maankäytön ja liikenteen avointa yhteistyötä ja aluetta kokonaisuutena yli kuntarajojen. Tiedon lisääntyminen ja yhteisen toimintapolitiikan muotoutuminen ovat edellytyksiä tavoitteen saavuttamiselle.

Työn 1. vaiheessa luotiin yhteistä käsitystä KUUMA –alueen muutosvoimista ja kehitysmahdollisuuksista skenaariotyöskentelyn avulla. Kehityskuvan 1. vaihe valmistui vuoden 2004 lopussa ja sisältää alueen perustiedot, taustatarkastelut sekä kehityskuvatyön skenaariovaiheen, jossa on tarkasteltu yhdyskuntarakenteen vaihtoehtoja yleispiirteisesti. Kuuleminen 1. vaiheesta suoritettiin keväällä/kesällä 2005.

Työn 2. vaihe käynnistyi syksyllä 2005 ja sen on tarkoitus tuottaa KUUMA-alueen kehitys- ja ympäristökuvaa vuoden 2006 loppuun mennessä.

Suunnittelualue

Suunnittelualueena ovat Kuuma-kunnat: Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula.

Tavoitteet

KUUMA–kuntien kehitys- ja ympäristökuvan päätavoitteena on:

- Luoda yhteinen käsitys KUUMA –kuntien yhdyskuntarakenteen ja maankäytön muutosvoimista ja kehitysmahdollisuuksista.
- Edistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta KUUMA –kuntien alueella.
- Luoda edellytykset KUUMA –alueen profiloinnille ja profiilin vahvistamiselle suhteessa muihin alueisiin.
- Antaa alueellista näkemystä koko Uuttamaata koskevalle kehityskuvalle ja Uudenmaan maakuntasuunnitelman visiolle ja strategioille sekä Helsingin seudun 14 kunnan maankäytön, asumisen ja liikenteen strategiatyölle.

Kehitys- ja ympäristökuvan tavoitevuosi on 2030+.

Kuuma-kuntien kehitys- ja ympäristökuvan 2. vaiheen tavoitteena on:

- 1.vaiheen visiovaihtoehtojen arviointi Kuuma-kuntien näkökulmasta
- Kuntien yhteinen näkemys tavoiteltavasta tulevaisuudesta
- Konkreettinen kehityskuva, joka ottaa huomioon kaikkien kuntien olosuhteet
- Löytää ne yhteiset asiat/elementit, joihin kunnat voivat sitoutua
- Varautuminen Helsingin seudun 14 kunnan yhteistyöhön ja kunta- ja palvelurakennemuutukseen
- Varautuminen mahdollisiin uusiin yhteistyömuotoihin ja kuntaliitoksiin

24.10.2006

Prosessi

Kehitys- ja ympäristökuva laaditaan tiiviissä vuorovaikutuksessa Kuuma-kuntien kaavoittajatyöryhmän kanssa. Työhön osallistuu myös Kuuma-liikennejärjestelmätyöryhmä. Työn eri vaiheissa järjestetään kolme seminaaria, joissa selvitetään laajemmin muiden sidosryhmien näkemyksiä kehitys- ja ympäristökuvan sisällöstä.

Osalliset

- Kuuma-kunnat
- Viranomaiset, joiden toimialaa kehitys- ja ympäristökuvassa käsitellään
- Yhteisöt, joiden toimialaa kehitys- ja ympäristökuvassa käsitellään
- Kuntalaiset ja muut tahot, joihin suunnitelma vaikuttaa

Osallistumismuodot

Kehitys- ja ympäristökuvatyön aikana järjestetään yhdeksän kaavoittajatyöryhmän kokousta ja kolme seminaaria. Työryhmän kokoukset ovat luonteeltaan vuorovaikutteisia työkokouksia. Seminaareihin kutsutaan Kuuma-kuntien edustajia sekä viranomaisten ym. sidosryhmien edustajia. Seminaarien keskeinen sisältö ja tavoitteet ovat:

- I seminaari
 - käsitellään tarkennetut visiovaihtoehdot ja niiden vertailun tulokset
 - keskustellaan kehitys- ja ympäristökuvaan mukaan otettavista elementeistä
 - kuntien viranhaltijat
- II seminaari
 - käsitellään kehitys- ja ympäristökuvaluonnos
 - keskustellaan lopullisen kehitys- ja ympäristökuvan sisällöstä
 - kuntien viranhaltijat
- III seminaari
 - käsitellään kehitys- ja ympäristökuvaluonnos sekä visiokartta
 - viranhaltijat ja luottamusmiehet

Kehitys- ja ympäristökuvaehdotuksen valmistuttua kuullaan keskeisiä osallisia, joiden toimintaa ja toimialaa kehitys- ja ympäristökuvassa käsitellään. Kuulemisvaiheessa pyydetään lausunnot KUUMA-alueen kunnilta sekä keskeisiltä viranomaistahoilta. Kansalaispalaute saadaan KUUMA-internetsivujen välityksellä.

Tiedotus

KUUMA-kuntien nettisivuilla esitellään ajankohtaista tietoa hankkeesta. Hyväksytyin kehitys- ja ympäristökuvaehdotuksen valmistuttua järjestetään tiedotustilaisuus.

24.10.2006

TYÖVAIHEET**MENETELMÄT****Osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelma**

- Tarkennettu projektisuunnitelma
- Hyväksytyt osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelma

Aloituskokous 1 (26.9.05)

Tausta ja tilannetiedot

- Kansainväliset ja kansalliset megatrendit
- Maakunnalliset ja seudulliset lähtökohdat
- Kuuma-alueen toimintaympäristön muutosanalyysi: maankäyttö, asuminen, liikenne, elinkeinot

Analyysit
Selvitykset ja suunnitelmat
Tilastotiedot

Työryhmän kokous 2

Ensimmäisen vaiheen syventäminen

- Kuntien näkemykset visiovaihtoehdoista sekä tavoiteltavasta tulevaisuudesta

Kuntahaastattelut , vko 46

Työryhmän kokous 3

Luonnostarkastelut ja tavoitteet

- Alustava kehityskuvaluonnos
- Alustavat kehityskuvan tavoitteet
- Alustavat kehitys- ja ympäristökuvan elementit

Työryhmän kokous 4 (18.1.06)

I Työseminaari, tavoitteet ja elementit (8.2.06)**Kehitys- ja ympäristökuvaluonnos**

- Kehityskuvaluonnos
- Keskeiset vaikutukset

Työryhmän kokous 5 (6.3.06)

Työryhmän kokous 6 (12.4.06)

II Työseminaari, kehityskuvaluonnos (24.5.06)**Kuulemisvaiheen valmistelu**

- Kehitys- ja ympäristökuvaluonnos
- Keskeiset vaikutukset

Työryhmän kokous 7 (15.6.06)

III Työseminaari: kehityskuvaluonnos ja visiokartta (29.8.06)**Kehityskuvaehdotus**

- Strategiset tavoitteet
- Kehittämisen painopisteet
- Maankäytön muutokset
- Keskeiset vaikutukset

Työryhmän kokous 8 (27.9.06)

Kuulemisvaiheen valmistelu

- Kehityskuvaehdotus, visiokartta
- Toimenpideohjelma ja keskeiset vaikutukset

Työryhmän kokous 9

Kuulemisvaihe, kehityskuvaehdotus ja visiokartta (11)**Loppuraportti**

- Kehityskuvaehdotus viimeistely
- Suositukset hyväksymismenettelyistä ja jatkotoimenpiteistä
- Kehityskuvaehdotuksen hyväksyminen

Työryhmän kokous 10 (19.12.06)

24.10.2006

MAANKÄYTÖN KEHITYSKUVAEHDOTUS

Strategiset tavoitteet

Alueen asema ja kansainväliset yhteydet

- Suhde Helsingin seutuun
 - Tiivistetään yhteistyötä pääkaupunkiseudun talousalueen ulkokehällä
 - Nostetaan alueen työpaikkaomavaraisuutta
 - Tarjotaan laadukkaita ja viihtyisiä asumisvaihtoehtoja
 - Luodaan alueelle vahva ja omaleimainen rooli Helsingin seudulla
 - Tiivis yhteistyö Helsingin seudun 14 kunnan kanssa yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän suunnittelussa
- Tärkeimmät kansainväliset fyysiset yhteyssuunnat ovat Helsinki-Vantaan lentokenttä, Vuosaaren satama ja muut Helsingin satamat sekä Venäjä

Yhdyskuntarakenne

- Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja eheyttäminen
- Haja-asutusrakentamisen hallinta ja ohjaaminen kyliin
- Asuntorakentamisen ohjaaminen taajamiin ja niiden kasvualueille erityisesti joukkoliikenteen pääyhteyksiin tukeutuen
- Vihervyöhykkeiden säilyttäminen ja hyödyntäminen vetovoimatekijöinä
- Työpaikkarakentamisen ohjaaminen keskuksiin sekä liikenteen käytävillä ja solmukohtiin
- Hyvä palvelusaavutettavuus
- Liikenneväylien kapasiteetin ja sujuvuuden turvaaminen, ratayhteyksien merkitys kasvaa
- Maankäytön tukeutuminen joukkoliikenteen laatuikäytävien verkkoon
- Keskusverkko
 - Nykyisen keskusverkon säilyttäminen
 - Olemassa olevien pääkeskusten aseman kehittäminen ja lähipalvelukeskusten tukeminen

Maapolitiikka, kaavavaranto ja maanomistus

- KUUMA kuntien maapoliittisen tiedonvaihdon ja yhteistoiminnan lisääminen.
- Maapolitiikan tehostaminen, raakamaan hankinta ja kaavavarannon lisääminen
- Valtion omistamien maiden hankkiminen kunnan omistukseen (Järvenpäässä Lepola, Keravalla vankilan pellot, Tuusulassa varuskunta-alue)

24.10.2006

Väestö ja asuminen

- Tavoitteena hallittu väestönkasvu
- Alueen väestömäärän arvioidaan olevan vuonna 2030 noin 200 000 – 238 000 asukasta eli ennusteesta riippuen kasvua keskimäärin 1,5 % - 3,1 % vuodessa.

	Väestö 1.1.2005	Kuntien väestötavoitteet			UML (4.4.2005)**	TK (2004)
		maksimi- kasvu-% lähivuosina	2020, viralliset	2030, varautu- minen	2030	2030
Järvenpää	37 328	1-1,5 %	45 100	47 000*	45 000 – 47 000	43 827
Kerava	31 361	1 %	38 000	42 000***	39 000 – 42 000	35 743
Mäntsälä	17 899	2 %	26 000	30 000	26 000 – 30 000	22 026
Nurmijärvi	36 568	2 %	47 000	52 000	50 000 – 55 000	48 837
Pornainen	4 569	2,5 %	6 900	8 850	6 500 – 8 900	5 719
Tuusula	34 513	1,8 %	47 000	55 500	48 000 – 55 500	44 171
KUUMA yhteensä	162 238		210 100	235 850	214 500 – 238 400	200 323

* SAUMA= Sauma-alueen (Espoo, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula, Vantaa, Vihti) tiiverkkoselvitystä varten tehty arvio

** Uudenmaan maakuntaohjelmaan 2007-2010 sisältyvä luonnos

*** alustava arvio

- Kunnat ovat hyvin erilaisia, tavoitteena on monipuoliset ja profiloituneet asuinalueet
- Kaupunkimaisen pientaloasumisen lisääminen, yhtiömuotoisen asumisen kehittäminen erillisissä pientaloissa
- KUUMA kuntien asuntopoliittisen yhteistyön lisääminen; yhteistyö koko Helsingin seudulla ja vastuunjako kuntien kesken
- Asuntokanta 2004 ja tavoite 2030:

	Asuntokanta 31.12.2004				
	Yhteensä	Erilliset pientalot	Rivi- ja Ketjutalot *	Kerros- talot	Muu
Järvenpää	17 393	31 %	22 %	46 %	1 %
Kerava	15 012	25 %	14 %	60 %	1 %
Mäntsälä	7 673	66 %	14 %	17 %	3 %
Nurmijärvi	14 756	60 %	17 %	22 %	1 %
Pornainen	1 688	86 %	7 %	3 %	4 %
Tuusula	14 383	57 %	13 %	28 %	2 %
KUUMA alue 2004	70 905	46 %	16 %	36 %	2 %
KUUMA alue 2030		48% - 50%	20% - 22 %	30 %	
Helsingin seutu 2004		20 %	10 %	69 %	1 %
Koko maa 2004		40 %	14 %	44 %	2 %

*) sisältää myös yhtiömuotoisen omakotiasumisen

24.10.2006

- Alueelle on määritelty uusia asumispainotteisia kasvualueita, joista merkittävimmät on esitetty kehityskuvakartalla (A 1 – A 11 merkinnät) ja alla olevassa taulukossa:

Alue	Arvioitu asukasluku ¹
A 1: Tornimäki, Nurmijärvi	1 900
A 2: Luhtajoki, Nurmijärvi	6 500
A 3: Varuskunta, Tuusula	10 000
A 4: Ristinummi-Kytömaa, Järvenpää, Tuusula, Kerava	12 000
A 5: Koivula, Kerava	3 000
A 6: Purola, Järvenpää, Tuusula	5 000
A 7: Nummenkylä, Järvenpää, Tuusula	2 000
A 8: Jokela, Tuusula	3 500
A 9: Asemanseutu, Mäntsälä	3 500
A 10: Hyötinmäki, Pornainen	800
A 11: Kirkonkylä pohjoinen, Nurmijärvi	1 500
Yhteensä	49 700

Liikenne

Tieverkon kehittäminen

- Pääliikenneväylien sujuvuuden ja palvelutason turvaaminen
- Poikittainen saavutettavuus ja sujuvat poikittaiset yhteydet
- Taajamien ohikulkuteiden rakentaminen – Hyrylä itäinen ja läntinen, Klaukkala
- Kehä IV:n toteuttaminen välillä Vt 4 – Vt 3
- Vt 25:n (Porvoo-Hanko) hyödyntäminen
- Pornainen-Järvenpää yhteyden hyödyntäminen
- Kuumaorsi: pohjoinen Nurmijärvi-Järvenpää-Pornainen
- Kuumaorsi: eteläinen orsi Hyrylän eteläpuolelle sijoittuva linjaus
- Haarajoki – Hyvinkää yhteys
- Kehä IV välillä Vt 3 - Vihti

Joukkoliikenteen kehittäminen

- Joukkoliikenteen laatukäytävien² verkosto – saavutettavuuden ja toimivuuden varmistaminen
- Helsingin seudun yhtenäinen lippujärjestelmä, vaiheittainen toteutus
- Raideliikenteen tehokas hyödyntäminen ja tarkoituksenmukainen laajentaminen ja kehittäminen kasvun runkona: pääradan lisäraiteet, Klaukkalan rata ja Keravan ja Lahden välisen oikoradan hyödyntäminen, kehäradan (Marja) joukkoliikenteen ja liityntäliikenteen kehittäminen
- Uudet ratayhteydet: suora raideyhteys lentoasemalle ja Klaukkalan radan jatko Rajamäelle

¹ KUUMA –kuntien esitys alueen kärkihankkeiksi valtakunnallisiin alueiden käyttötavoitteisiin (VAT). 27.4.2006

² KytKentä liikennejärjestelmätyöryhmän tuottamiin hankekortteihin.

24.10.2006

Kevyen liikenteen kehittäminen

- Yhtenäinen kevyen liikenteen verkko, jolla parannetaan liikenneturvallisuutta, liikkumisen edellytyksiä ja virkistysyhteyksiä sekä kehitetään maankäytön kasvun edellyttämiä taajamien ja kylien välisiä yhteyksiä

Elinkeinot ja palvelut

- Työpaikka-alueiden profiloiminen
- Palvelujen tuottamisen ja saavutettavuuden turvaaminen kasvavissa kunnissa
- (Ydin)keskustojen kaupallisen vetovoiman vahvistaminen
- Matkailun ylikunnallinen kehittäminen
- Työpaikkaomavaraisuuden nostaminen kaikissa kunnissa ja koko alueella 80 prosenttiin
- Työpaikkatavoitteet

	Työpaikkamäärä 2003	Työpaikkatavoite 2030, varautuminen		Työpaikkaomavaraisuus, %	
		Kunnat	UML*	2003	Tavoite
Järvenpää	12 246	17 900** 18 500*	14 175	66 %	70 % (2020) 80-84 % (2030)
Kerava	10 129	18 000**		62 %	100 % (2020)
Mäntsälä	4 968	-----		61 %	62 % (2008)
Nurmijärvi	10 254	15 000	11 540	58 %	60 % (2015)
Pornainen	834	2 500		41 %	50 %
Tuusula	11 902	17 150** 18 500*	13 994	71 %	80 % (2025)
KUUMA yhteensä	50 333			63 %	80 % (2030)

* SAUMA= Sauma-alueen (Espoo, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula, Vantaa, Vihti) tieverkkoselvityksessä esitetyt arviot

** Järvenpää-Kerava- Tuusula kuntaliitoksen esiselvitys 2006

24.10.2006

- Alueelle on määritelty uusia työpaikka-alueita / työpaikka-alueiden kehittämiskohteita, jotka on esitetty kehityskuvakartalla (Y 1 – Y 19) ja alla olevassa taulukossa:

Alue	Pinta-ala-arvio (ha)
Y 1: Ketunpesä, Nurmijärvi	80
Y 2: Karhunkorpi, Nurmijärvi	120
Y 3: Ilvesvuori, Nurmijärvi	180
Y 4: Jussila, Nurmijärvi	100
Y 5: Mäyränkallio, Nurmijärvi	60
Y 6: FOCUS, Tuusula	605
Y 7: KerCa, Kerava	120
Y 8: Kytömaa, Kerava	15
Y 9: Huhtimo, Kerava	20
Y 10: Vanha Lahdentie ja Poikkitie, Järvenpää ja Tuusula	35 Järvenpäässä, 70 Tuusulassa
Y 11: Änäs, Järvenpää	6
Y 12: Pietilä, Järvenpää	47
Y 13: Purola, Järvenpää	24
Y 14: Murto, Pornainen	50
Y 15: Poikkitie, Mäntsälä	30
Y 16: Linnala, Mäntsälä	16
Y 17: Kapuli, Mäntsälä	100
Y 18: Jokela, Tuusula	29
Yhteensä	Noin 1600

Virkistys, luonnon- ja kulttuuriympäristö

- Ekologisten verkostojen turvaaminen
- Merkittävien yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden säilyttäminen
- Arvokkaiden maisemakokonaisuuksien säilyttäminen
- Kulttuuri- ja virkistyskohteiden yhdistävän seudullisen matkailuverkoston luominen ja hyödyntäminen
- Virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalvelujen kehittäminen KUUMA alueen vetovoimatekijäksi

24.10.2006

Kehityskuva ja sen keskeiset vaikutukset

Liitteessä 1 on kuvattu tavoitteellinen maankäytön kehityskuva ja liitteessä 2 on esitetty nykyinen pääliikenneverkko ja keskeiset liikenteen kehityshankkeet.

Keskisuusmaalainen identiteetti

Kuuma –kunnat profiloituvat viihtyisiä, laadukkaita ja monipuolisia asumisvaihtoehtoja tarjoavana alueena. Vetovoimaiset palvelukeskittymät ja monipuolinen työpaikkatarjonta yhdistettynä kulttuuriin ja luonnonläheisyyteen houkuttelevat alueelle runsaasti uusia asukkaita. Liikenteelliset ja toiminnalliset yhteydet alueen sisällä ja pääkaupunkiseudun kanssa ovat tiiviit. Osa pääkaupunkiseudun kasvupaineista ohjautuu hallitusti Kuuma-alueelle.

Aluerakenne

Yhdyskuntarakenne tiivistyy ja eheytyy taajamien verkoksi. Nykyinen keskusverkko säilytetään ja sitä vahvistetaan. Suurimpia keskuksia ovat Keravan, Järvenpään ja Tuusulan keskukset, jotka muodostavat yhdessä seudun moninapaisen palvelukeskittymän. Nurmijärven kirkonkylä ja Klaukkala, sekä Pornaisten ja Mäntsälän keskukset ovat alueellisia merkittäviä palvelukeskittymiä. Keskustatoimintoja kehitetään myös pääradan ja Kerava-Lahti oikoradan varren asemien ympärillä sekä Rajamäellä, Kellokoskella ja Jokelassa.

Uusi rakentaminen keskittyy nykyisiin taajamiin ja niiden kasvualueille sekä joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hajarakentaminen on hallittua ja se suunnataan kyläkeskuksiin. Tiivis yhdyskuntarakenne on kuntataloudellisesti edullisin, ekologisesti kestävin ja ainoa keino mahdollistaa tehokas ja toimiva joukkoliikenne.

Liikennejärjestelmän kehittämässä sekä yhteydet pääkaupunkiseudulle että poikittaiset yhteydet saadaan toimiviksi. Joukkoliikenne ja sen tarvitsemat pääyhteydet ovat kehittämisen painopisteenä. Raideliikenteen tehokas hyödyntäminen ja tarkoituksenmukainen laajentaminen ovat kasvun runkona. Taajamien ohikulkuteitä rakentamalla parannetaan liikenneturvallisuutta ja mahdollistetaan keskustojen kehittäminen turvallisina ja viihtyisinä asuinpaikkoina. Liikenteellinen saavutettavuus paranee liikenteen infrastruktuurihankkeiden toteutuksen ja joukkoliikenteen kehittämisen myötä. Liikenteen kehittämisen keskeisimmät hankkeet on koottu omalle kartalle (liite 2).

Suunniteltujen liikennehankkeiden toteuttaminen on ehdoton edellytys uusien asukkaiden vastaanottamiselle ja elinkeinoelämän kilpailukyvyyn säilymiselle. Tämä edellyttää sekä valtion että kuntien panostamista liikennehankkeisiin ja uusien liikennehankkeiden rahoitusta koskevien toimintamallien kehittämistä.

Asuminen

Alueen *väestömäärän* arvioidaan olevan vuonna 2030 noin 200 000 – 240 000 asukasta ennusteesta riippuen, eli noin 40 000 - 80 000 uutta asukasta. Tämä tarkoittaa 2 – 4 milj. kerrosneliön asuntorakentamistarvetta alueelle. Uudet asumispainotteiset kasvualueet täydentävät pääosin nykyisiä taajamia.

24.10.2006

Kaikissa kunnissa on tarjolla sekä keskusta-asumista että väljempää pientaloasumista, joka houkuttelee alueelle etenkin lapsiperheitä. Uusi rakentaminen taajamien ytimissä on luonteeltaan tiivistä ja kaupunkimaista, jolloin kaupunkikulttuurin kehitykselle syntyy edellytyksiä. Kaupunkimaista pientaloasumista lisätään ja siinä erityisesti yhtiömuotoisen asumisen osuus kasvaa. Kerrostalojen osuus asutokannasta laskee 36 %:sta 30 %:iin, rivija ketjutalojen osuus nousee 16 %:sta 20-22 %:iin ja erillistalojen osuus nousee 46 %:sta 50 %:iin.

Pienkotitalouksien määrä kasvaa ja vanheneva väestö tarvitsee omien tarpeidensa mukaisia asuntoja. Tämä tarkoittaa asuntotuotannon monipuolistumista; tarvitaan mm. uudentyyppisiä kerrostaloja (mm. pien- ja muunneltavat kerrostalot), kaupunkirivitaloja, city-omakotitaloja ja toisaalta isoja erillistontteja niitä haluaville. Asumisen eri teemoja hyödynnetään alueiden profiloinnissa, esim. ekologisuus, senioriasuminen ja yhteisöllisyys. Kuuma-alueen asuntopoliittisen yhteistyön avulla vastataan monipuolistuvien asumistarpeisiin optimaalisesti, koko seudun asumistarjontaa huomioiden. Kuntien raja-alueiden asuinalueita toteutetaan yhteistyössä.

Asumisen laatuvaatimusten nousuun ja monipuolistumiseen on myös Kuuma-alueella vastattava. Mikäli näin ei tehdä, alueen sosio-ekonominen rakenne yksipuolistuu.

Elinkeinoelämä ja palvelut

Keskustojen kaupallista vetovoimaa vahvistetaan. Alueen kaikissa kunnissa säilyy oma keskuksensa, joihin *julkinen ja kaupallinen palvelutarjonta* keskittyvät. Järvenpää-Tuusula-Kerava palvelukeskittymästä on muodostunut erikoiskaupan seudullinen keskittymä. Poikittaisten yhteyksien paraneminen tukee näiden keskusten vetovoiman kehittymistä. Palvelukeskittymä tarjoaa suhteellisen monipuolisen, mutta pienimittakaavaisemman vaihtoehdon pääkaupunkiseudun kaupallisille keskittymille. Keskittämällä haja-asutus kyläkeskuksiin, luodaan edellytyksiä paikallisten palvelujen säilymiselle.

Mikäli alueelle ei muodostu riittävän vahvaa ja monipuolista kaupallista keskittymää siirtyy ostovoimaa yhä enemmän pääkaupunkiseudun suurin kaupallisiin keskittymiin. Alueen pääväylien ja taajamien ohitusteiden solmukohdissa on runsaasti kehitysmahdollisuuksia tilaa vaativalle erikoiskaupalle, tukkukaupalle ja maahantuonnille.

Kuuma-alueen teoreettinen työpaikkaomavaraisuustavoite vuoteen 2030 on 80 %, mikä tarkoittaa noin 40 000 uutta työpaikkaa alueelle. Tavoitteena on mahdollistaa sekä asuminen että työssäkäynti alueella, jolloin pendelöinnin pääkaupunkiseudulle voidaan olettaa vähenevän jonkin verran. Alueen sisäisen pendelöinnin kasvu tukee Kuuma-alueen joukkoliikenteen järjestämistä. Erilaisia rakentamiskelpoisia yritystontteja on tarjolla runsaasti. Uudet työpaikka-alueet sijaitsevat pääliikenneyhteyksien varrella ja liikenteen solmukohdissa. Vuosaaren satama, Helsinki – Vantaa lentokenttä, päärata ja Kerava-Lahti oikorata hyödynnetään tehokkaasti elinkeinoelämän kehittämisessä ja logistiikka-ala on pitkälle kehittyntä. Tilaa vaativia yrityksiä on siirtynyt pääkaupunkiseudulta runsaasti Kuuma -kuntiin. Tiiviit yhteydet pääkaupunkiseudun tutkimus- ja kehitystoimintaan mahdollistavat korkeaa osaamista vaativat työpaikkakeskittymät alueella.

Alueen yksi elinkeinoelämän tukijaloista on *hyvinvointipalvelujen klusteri*, joka muodostuu mm. sosiaali- ja terveystalouksista, koulutuksesta, tuotekehityksestä, tietotekniikan hyödyntämisestä sekä hyvinvointiin liittyvistä yksityisistä palveluista. Asuminen ja erilaisten asumisvaihtoehtojen tarjoaminen vanhenevalle väestölle ovat osa tätä klusteria. Osaavan työvoiman saanti, tutkimuslaitosten ja asiakaspotentiaaliläheisyys yhdistettynä vetovoimaa.

24.10.2006

maiseen ympäristöön tarjoavat Kuuma-alueen hyvinvointipalvelujen kehittämislle erinomaiset edellytykset. Tästä Kiljavan alue on hyvä esimerkki.

Matkailu on keskittynyt lähinnä päivämatkailuun, jossa tullaan tutustumaan alueen merkittäviin kulttuuri- ja luontokohteisiin, mutta yövytään pääosin muualla. Matkailun tarjontaa lisätään ja monipuolistetaan. Pääkaupunkiseudun yrityksille järjestetään täyden palvelun paketteja, joihin voi kuulua myös yöpyminen alueella. Matkailun infran parantaminen paitsi tukee matkailua, lisää samalla alueen asukkaiden virkistyspalveluja. Matkailutarjonta -markkinointi luo mielikuvia alueesta myös potentiaaleille asukkaille ja yrittäjille. Matkailuun panostaminen nostaa koko alueen houkuttavuutta myös asuin- ja yritys ympäristönä.

Mikäli työpaikkojen määrä ei kehity samassa suhteessa asukasmäärän kasvun kanssa, on uhkana alueen luonteen muuttuminen pääkaupunkiseudun ”nukkumalähiöksi”. Tämän estämiseksi varmistetaan yritysten riittävän rakentamiskelpoisen tonttimaan tarjonta, hyvät liikenne yhteydet sekä kuntien kaavoituksen yhteistyö yritysalueiden suunnittelussa.

Luonto- ja kulttuuriympäristö

Virkistys ja kulttuuri profiloivat aluetta nykyistä enemmän. Hyvät virkistysmahdollisuudet ovat oleellinen osa hyvinvointipalvelujen klusteria sekä matkailua. Yhtenäiset pelto- ja metsäalueet sekä arvokkaat maisemakokonaisuudet säilytetään ja niistä tulee oleellinen osa Kuuma-alueen imagoa. Ekologiset verkostot sekä niiden jatkuvuus alueen ulkopuolelle turvataan.

Virkistyskohteet muodostavat yhtenäisen toiminnallisen ja markkinoinnissa hyödynnettävän *virkistyskohdeverkoston*. Verkosto kulkee eri kohteiden kautta olemassa olevia teitä ja reittejä pitkin. Se yhdistää liikunnan, matkailun, virkistys ja kulttuurin kokonaisuudeksi, palvelun paitsi paikallisia ihmisiä myös matkailijoita ja ohjelmapalveluyrityksiä. Verkosto on esitetty kehityskuvakartassa.

Sekä yhtenäisten maisemakokonaisuuksien säilyminen että virkistyskohdeverkoston luominen edellyttävät tiivistä ylikunnallista yhteistyötä ja maankäytön suunnittelua.

Yhteistyö alueen ulkopuolelle

Kuuma-alue kuuluu tiiviinä osana Helsingin seutuun. Yhteistyö yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmien suunnittelussa liittyy alueen osaksi Helsingin seudun toiminnallista kokonaisuutta. Ylikunnallisia asuin- ja työpaikka-alueita Kuuma -alueen rajanaapureiden kanssa on runsaasti. Pääkaupunkiseudun lisäksi Hyvinkää-Riihimäki suunta ja oikoradan myötä Lahden suunta ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita. Kehä V (Hanko – Porvoo tie) ja Hanko-Hyvinkää –ratayhteys kytkevät alueen Länsi- ja Itä-Uuteenmaahan. Kerava-Talma-Nikkilä ratayhteys tuo Sipoon asukkaat tiiviimmin Keravan palvelutarjonnan ulottuville.

Yhteistyö elinkeinoelämän kehittämisessä pääkaupunkiseudun ulkokehän kanssa tuo erityisesti Kehä IV varteen runsaasti yritystoimintaa. Raideyhteydet lentokentälle ja Vuosaaren satamaan parantavat kansainvälisiä yhteyksiä ja yritystoiminnan edellytyksiä.

24.10.2006

Visiokartta 2030 +

Maankäytön kehityskuvakartan lisäksi (liite 1) on esitetty visio mahdollisesta ja toivottavasta maankäytön visiosta pidemmällä tähtäimellä, 2030 + (liite 2).

Maankäyttö on kuvattu visiokartassa Kuuma-alueen sisäisinä toimintoina ja niiden välisinä yhteyksinä sekä alueen ulkoisina yhteistyösuuntina. Esitetyt alueet eivät ole tarkkoja maankäytön aluevarauksia, vaan toimintojen pääluonnetta kuvaavia merkintöjä ja symboleja.

Alueen keskukset on jaettu hierarkkisesti palvelutason mukaan seudullisiin keskuksiin, potentiaaleihin kaupunkikeskuksiin, kuntakeskuksiin tai vastaaviin keskuksiin ja paikalliskeskuksiin.

Yhdyskuntarakenne tiivistyy ja eheytyy taajamien verkoksi. Keravasta ja Järvenpäästä muodostuu seudulliset keskukset, joissa on kaupunkimaista asumista sekä monipuolinen palvelu- ja työpaikkatarjonta. Hyrylän keskuksesta rakentuu palvelutasoltaan kaupunkitason keskus. Yhdessä nämä kolme muodostavat vetovoimaisen, urbaanin palvelukeskittymän, jossa maankäyttö on tehokasta ja asuinalueet tiiviitä. Myös näiden keskusten vaikutusalueella yhdyskuntarakenne on tiivis ja kaupunkimainen.

Nurmijärvellä kehittyvät kaikki kolme keskusta, joista Klaukkala rakentuu palveluiltaan kaupunkitasoiseksi. Mäntsälä kasvaa ratayhteyksiin tukeutuen kaupunkitason keskuksiksi ja Jokelasta ja Rajamäestä tulee palvelutasoltaan kuntakeskuksia vastaavia keskuksia. Pornaisten kuntakeskus kehittyy kunnan ainoana keskuksena.

Asuminen, palvelut ja työpaikat keskittyvät visiokartassa esitetyille kehityskäytävillä. Kehä IV, Kuuma-alueen eteläinen ja pohjoinen orsi sekä Mäntsälä-Hanko –tieyhteys ovat alueen sisäisten poikittaisyhteyksien runkoina ja yhdistävät alueen Länsi- ja Itä-Uusimaahan. Poikittaisyhteyksien kehittyessä Pornainen kytkeytyy tiiviimmin osaksi Keski-Uuttamaata. Erityisesti yhteydet Järvenpään ja Keravan suuntiin vahvistuvat.

Liikennejärjestelmän kehittämisessä sekä tieyhteydet pääkaupunkiseudulle että poikittaiset tieyhteydet saadaan toimiviksi. Poikittaisten tieyhteyksien varteen ja niiden solmukohtiin kehittyä uusia työpaikka-alueita. Raideliikenteen tehokas hyödyntäminen ja tarkoitukseenmukainen laajentaminen tukevat kestävästä kehityksestä mukaista yhdyskuntarakennetta. Päärata ja Kerava – Lahti oikorata sekä Klaukkalan rata ovat tieyhteyksien ja niiden joukkoliikenteen laatuikäytävien ohella kehityskäytävien kasvun runkoina. Pääradan asemat ympäristöineen muodostavat helminauhamaisten rakenteen. Kehäradan (Marja) ja pitkällä aikavälillä mahdollisen Pasilasta lähtevän suoran lentokenttäradan tuomat yhteydet lentokentälle lisäävät alueen houkuttelevuutta sekä uusien asukkaiden että elinkeinoelämän näkökulmasta.

Kehityskäytävien ulkopuoliset alueet tarjoavat perinteisen omakotiasumisen lisäksi urbaania kyläasumista, jossa paikallispalvelut sekä hyvien yhteyksien päässä olevat erikoispalvelut yhdistyvät luonnonläheiseen asumiseen. Kattava kyläverkosto takaa maaseutumaisen alueiden elinvoiman. Ekologiset käytävät sekä yhtenäiset pelto- ja metsäalueet säilytetään eheytyneessä ja verkostomaisessa rakenteessa.

Toiminnalliset yhteydet pääkaupunkiseudulle ovat tiiviit: lentokenttä ja yhteydet Helsingin satamiin ovat tärkeitä. Hyvinkää ja Sipoo ovat merkittäviä yhteistyö- ja kasvusuuntia. Pohjois-eteläsuuntaiset kehityskäytävät nivovat Keski-Uusimaan sekä pääkaupunkiseutuun,

24.10.2006

että Helsinki-Hämeenlinna-Tampere ja Helsinki-Lahti kehitysvyöhykkeisiin. Kehä IV lähiympäristöineen toimii yhdistävänä vyöhykkeenä pääkaupunkiseudun kasvupaineiden ja Kuuma-alueen uusien yritystoimintojen välillä. Kehä V kytkee Keski-Uusimaan E18 ja uuden Helsinki-Turku raideyhteyden muodostamaan kehityskäytävään sekä lännessä Porvoon suuntaan.

Keski-Uusimaa on ainutlaatuinen yhdistelmä kaupunkikulttuuria, korkeatasoista osaamista sekä luonnonläheistä asumista kiinteänä osana Helsingin metropolialuetta.

24.10.2006

SUOSITUKSET JATKOTOIMENPITEIKSI

Tekeillä.

LIITTEET

Liite 1. Kehityskuva-kartta

Liite 2. Liikenne-kartta

Liite 3. Visio 2030 +- kartta